

Nr 230

Av herr **Persson** i Svensköp, *angående översyn av bestämmelserna om val av kyrkomötets lekmannaombud.*

Vid 1948 års kyrkomöte och 1949 års riksdag antogs ett förslag till ny kyrkomötesförordning. Till grund för det av Kungl. Maj:ts framlagda förslaget låg ett betänkande av sju sakkunniga, som efter remissförfarande överarbetats av dåvarande domprosten numera biskopen G. A. E. Hultgren. Utredningen hade tillkommit med anledning av en riksdagens skrivelse av den 13 april 1944, vari påyrkades att den begärda utredningen i första hand borde ta sikte på frågan om ökad lekmanrepresentation i kyrkomötet, i samband varmed jämväl frågan om sättet för denna representations utseende borde uppmärksammas.

I Kungl. Maj:ts proposition antyddes att målet för lagstiftningsarbetet på förevarande område måste vara att åstadkomma ett valsystem som är ägnat att göra kyrkomötet mera representativt. Kyrkomötet borde — som också lagutskottet vid 1862—1863 års riksdag framhållit — vara ett uttryck för prästerskapets och församlingarnas gemensamma tanke.

Redan vid remissbehandlingen yppades tvivel om huruvida de sakkunnigas förslag skulle ställa målsättningen inom räckhåll. Domkapitlet i Uppsala framhöll t. ex. att ett genomförande av de föreslagna ändringarna alltför lämnade själva huvudfrågan — att göra kyrkomötet till ett för den svenska kyrkan i verklig mening representativt organ med å ena sidan fastare förankring i de svenska kyrkoförsamlingarna och å andra sidan ett större mått av självständighet och vidare möjlighet till initiativ och riktningsgivning — olöst. Sedan den nya kyrkomötesförordningen varit i kraft någon tid har detta tvivel fått ny näring. Sålunda gav konstitutionsutskottets ordförande i en interpellationsdebatt vid 1957 års höstriksdag uttryck åt den meningen att årets kyrkomöte nog inte gav en riktigt representativ bild av Sveriges kyrka.

I den kyrkopolitiska situation som uppstått vari en rad betydelsefulla avgöranden måste fattas framstår det som en angelägenhet av största vikt att kyrkans parlamentariska organ har en sammansättning som så långt det är möjligt avspeglar det kyrkliga livet och meningsriktningarna i församlingarna. Hur kyrkans framtid än kommer att gestalta sig är det angeläget att kyrkan i en betydelsefull brytningstid har ett forum, som kan föra fram de synpunkter och ge uttryck åt de uppfattningar som råder inom de breda lagren av svenskt kyrkfolk.

Om kyrkomötet skall bli ett sådant representativt organ för kyrkan,

måste i synnerhet två frågor på ett tillfredsställande sätt lösas. Lekmannarepresentationen i kyrkomötet måste ha en lämplig proportion i förhållande till de prästerliga ombuden och valet av dessa lekmannaombud måste ske på ett sätt som tillgodoser de rådande meningsriktningarna. Man kan ifrågasätta huruvida dessa båda frågor vid den senaste reformen av kyrkomötesförordningen fick den riktiga och ändamålsenliga lösningen.

Fyrtiotre präster och femtiosju lekmän skall enligt förordningen ha säte och stämma i kyrkomötet. Olika meningar kan naturligtvis råda om huruvida dessa proportioner är riktiga. Med hänsyn till det växande lekmanainflytandet i kyrkan, som ju ur många synpunkter är önskvärt, kan det ifrågasättas om icke antalet prästerliga ombud bör begränsas i förhållande till lekmanrepresentationen.

Vad beträffar sättet för utseendet av lekmannaombuden har de sakkunniga utgått ifrån att direkta val måste vara det mest naturliga. Önskemål härom har också framförts såväl av kyrkomötena 1910 och 1920 som av riksdagen 1920. Vid sitt övervägande av denna fråga stannade emellertid sakkunniga för den meningen att svårigheterna för ett direkt val av kyrkomötesombud var oöverkomliga. På sid. 93—95 i betänkandet har de sakkunniga redovisat dessa svårigheter.

Det kan emellertid starkt ifrågasättas om inte möjligheterna till direkta val bör på nytt övervägas. Huvudargumentet mot ett sådant valsätt anges av de sakkunniga vara att antalet ombud, som skall väljas, är alltför ringa. Om lekmanrepresentationen ökas i förhållande till de prästerliga ombuden skulle denna svårighet kunna mildras. De sakkunniga påtalade även svårigheten att kunna ansluta dessa val till andra allmänna val. Då kyrkofullmäktigeinstitutionen nu införts i ett större antal församlingar och möjlighet finnes att i ny församlingslag göra denna institution obligatorisk även i småförsamlingar skulle val av kyrkomötesombud kunna ske i samband med kyrkofullmäktigevalet, som ju i regel icke politiseras i samma utsträckning som andra allmänna val. De sakkunniga påpekar, att val av kyrkomötesombud i så fall måste omfatta samma valperiod som fullmäktigevalet och att det med hänsyn till bestämmelserna i § 1 i kyrkomötesförordningen kunde befaras att kyrkomöte ej komme att inkallas under någon valperiod. Det förefaller troligt, att kyrkomöte härefter kommer att inkallas med kortare tidsintervaller. Icke heller de svårigheter beträffande nominering av kandidater, som de sakkunniga åberopar, torde förtjäna alltför stort avseende. De kyrkliga organisationerna kommer utan tvivel att sörja för sådan nominering. Allvarliga försök bör göras att övervinna de svårigheter, som kan uppstå för genomförande av direkta val. I ett över sakkunnigbetänkandet avgivet yttrande har domkapitlet i Västerås upptagit frågan om övergång till direkta val av lekmannaombuden och därvid skisserat de huvudlinjer, efter vilka bestämmelser i ämnet kunde utformas.

Med stöd av vad här ovan anförts hemställes alltså,
att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla
om en översyn av gällande kyrkomötesförordning främst
avseende antalet lekmannaombud och frågan hur de skall
väljas.

Stockholm den 25 januari 1958

Nils Persson
i Svensköp

Nr 231

Av herr **Hedlund m. fl.**, *angående ortsgrupperingen inom skatte-*
systemet.

(Lika lydande med motion nr 192 i Första kammaren)

Stockholm den 25 januari 1958

Gunnar Hedlund

Nils G. Hansson
i Skegrie

J. W. Pettersson
i Sävsjö

C. O. Carlsson
i Bakeröd